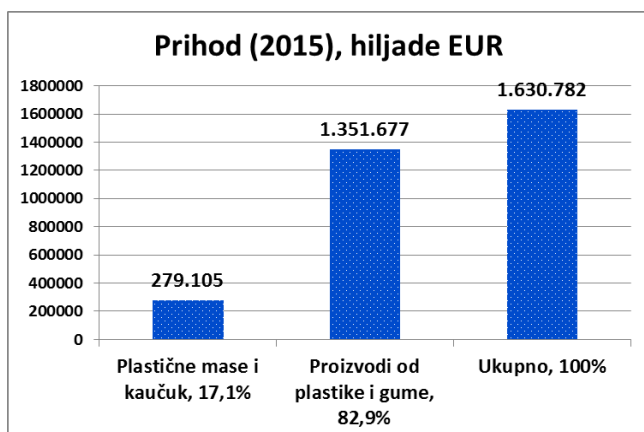

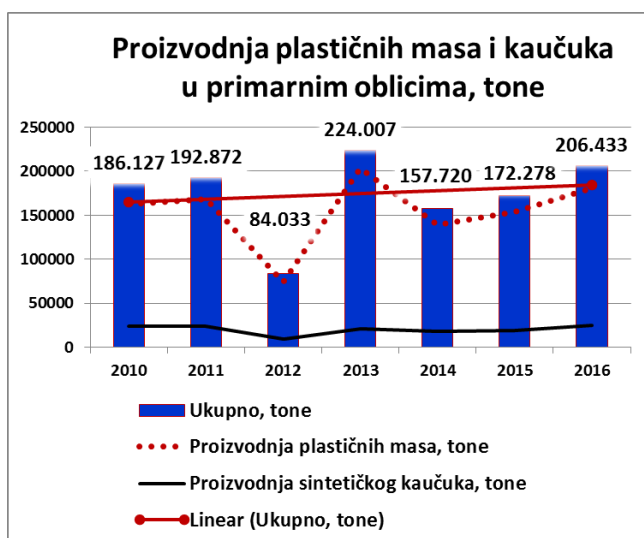
U industriji plastike i gume beleže se pozitivni trendovi kako u proizvodnji tako i u izvozu i uvozu. Ova industrija učestvuje u ukupnom izvozu Srbije sa 8,9 odsto

Industrija plastike i gume u Srbiji

Prema podacima Privredne komore Srbije (PKS) i Agencije za privredne registre (APR), ukupan prihod industrije plastike i gume iznosio je 2015. oko 1,63 milijarde EUR (slika 1). U proizvodnji termoplasta i kaučuka ostvaren je poslovni prihod od oko 279 miliona EUR (17,1% ukupnog prihoda polimerne industrije) u 2 preduzeća sa 1.645 zaposlenih. Prihod u proizvodnji proizvoda od plastike i gume iznosio je 1,35 milijardi EUR (82,9% ukupnog prihoda). Broj privrednih društava u ovoj kategoriji je 1.059 sa 22.523 zaposlena. Taj se broj povećava, te je marta 2016. bilo zaposleno 23.768 radnika. Ukupan broj zaposlenih 2015. u industriji plastike i gume iznosio je 24.168, što čini 6,4% zaposlenih u prerađivačkoj industriji Srbije (izvor: www.stat.gov.rs).

SLIKA 1. Ukupan prihod industrije plastike i gume u 2015, hiljade EUR (izvor: PKS, APR)

SLIKA 2. Ukupna proizvodnja termoplasta i kaučuka 2010–2016, tone (izvor: Republički zavod za statistiku)

Proizvodnja

Prošle godine je **ukupna proizvodnja plastičnih masa i kaučuka u primarnim oblicima** iznosila preko 206 hiljada tona, od čega se 87,7% odnosi na plastiku (uključujući i PS za expandiranje), a 12,3% na SBR kaučuk. Realizovana proizvodnja je za 19,8% veća nego u 2015. U periodu 2010–2016. prosečna stopa rasta proizvodnje plastike iznosila je 1,84%, kaučuka 1,0%, a ukupno 1,74% (slika 2). Treba podsetiti da je 2012. realizovana niska proizvodnja polietilena u HIP-Petrohemiji zbog remonta i rekonstrukcija fabrika za proizvodnju PE-HD-a i PE-LD-a.

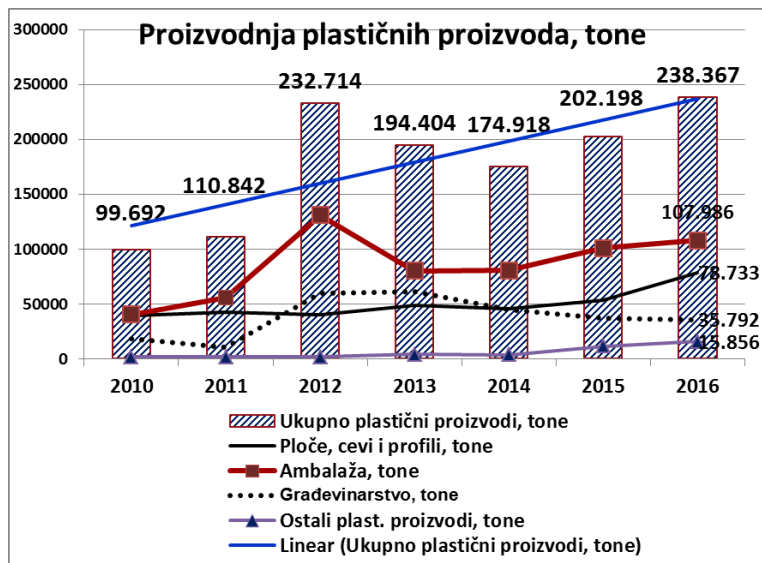
Na slici 3 prikazana je **proizvodnja plastičnih proizvoda** za period od 2010. do 2016. U 2016. proizvedeno je oko 78,7 hiljada tona ploča, profila i cevi, oko 108 hiljada tona plastične ambalaže, 35,8 hiljada tona plastičnih proizvoda za građevinarstvo i 15,9 hiljada tona ostalih proizvoda od plastike (ukupno 238,4 hiljade tona). To su podaci koji su prikazani kao *Industrijska proizvodnja po proizvodima* koju vodi Republički zavod za statistiku (RZS). Potrošnja plastike u 2016. (proizvodnja + uvoz – izvoz), izračunata iz baze podataka RZS, iznosila je oko 385 hiljada tona (tabela 1), što znači da je 146,7 hiljada tona prerađeno za izradu poluproizvoda za određene finalne proizvode koji se vode u drugim kategorijama. Znači, ukupno je za plastične proizvode i poluproizvode prerađeno 385 hiljada tona plastike u 2016 (slika 4). U ovim podacima nisu sadržane epoksidne smole, alkidne, melaminske, fenolne i sl.

U periodu 2010–2016, ne računajući proizvode koji se vode kao „ostali” jer imaju malo učešće, najbrže je rasla proizvodnja plastične ambalaže (stopa rasta od 17,8% godišnje), a potom proizvodnja ploča, cevi i profila (12,2%). Stopa rasta proizvodnje plastičnih proizvoda od 2010. do 2016. iznosi 15,6%. Prosečna stopa rasta ukupno prerađene plastike iznosi 4,0%.

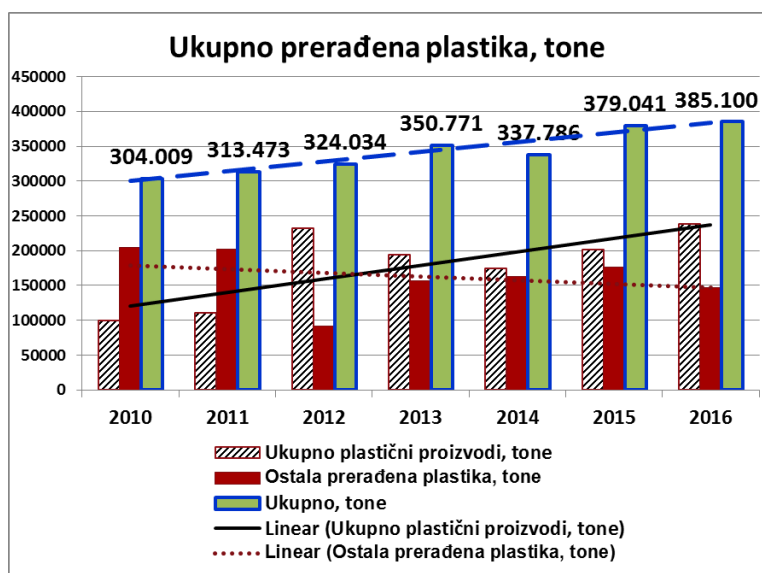
Godine 2016. je u odnosu na 2015. najveći rast u proizvodnji plastičnih proizvoda zabeležen kod ploča, cevi i profila (48%). Proizvodnja ambalaže porasla je za 7%, dok je došlo do pada od 2,7% u proizvodnji delova za građevinarstvo. U strukturi proizvodnje (slika 5) najveći udeo ima ambalaža (45%), a potom slede ploče, cevi i profili (33%), građevinarstvo (15%) i ostali plastični proizvodi (7%).

Proizvodnja i prerada po stanovniku u Srbiji 2016. (broj stanovnika 1. 1. 2016. 7.076.372):

- Proizvodnja plastike i kaučuka 29,17 kg/stan.
- Proizvodnja plastičnih proizvoda 33,68 kg/stan.
- Ukupno prerađeno plastike 54,42 kg/stan.
- Ukupno prerađeno kaučuka 12,27 kg/stan.

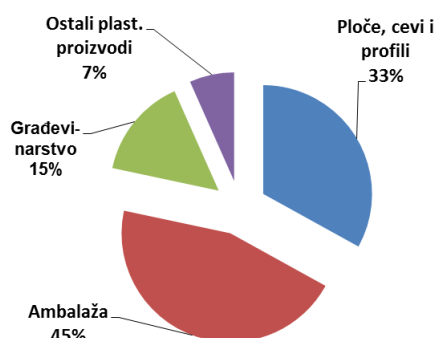
SLIKA 3. Proizvodnja plastičnih proizvoda u periodu od 2010. do 2016, tone (izvor: RZS)

SLIKA 4. Ukupno prerađena plastika (proizvodnja plastičnih proizvoda i poluproizvoda) u periodu od 2010. do 2016, tone

Što se tiče **gumenih proizvoda**, 2016. je proizvedeno oko 19,5 miliona komada guma za vozila (slika 6), što je rast od 10,1% u odnosu na 2015, i 5,2 hiljade tona ostalih proizvoda od gume, što je pad od 7% (slika 7). Prosečna stopa rasta proizvodnje guma za vozila u periodu 2010–2016. iznosi 7,75%. Proizvodnja ostalih proizvoda od gume je u padu s prosečnom stopom od oko 13%.

Struktura proizvodnje plastičnih proizvoda 2016.

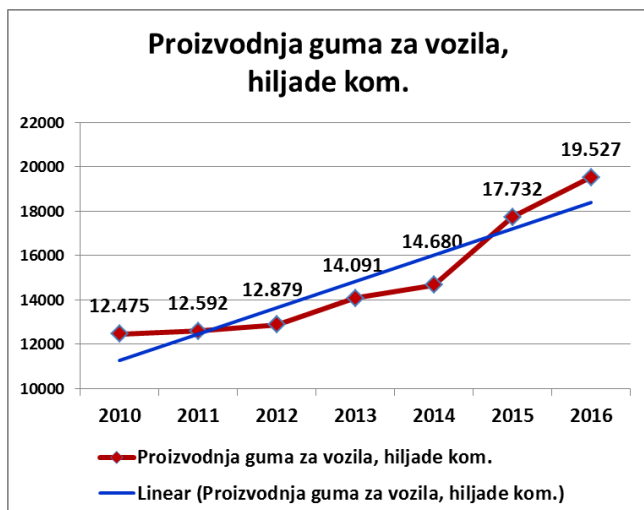
SLIKA 5. Struktura proizvodnje plastičnih proizvoda 2016, %

Spoljnotrgovinska razmena

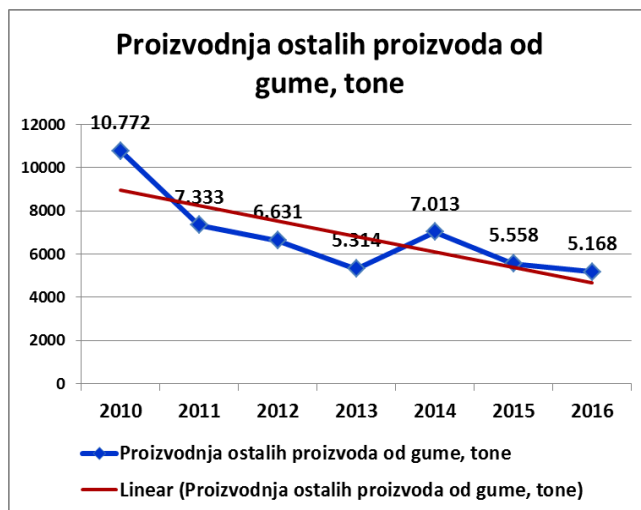
U periodu januar–decembar 2016. spoljnotrgovinska razmena u industriji plastike i gume iznosila je 2,77 milijardi dolara, što je rast od 6,5% u odnosu na 2015. **Izvezeno je** plastike i plastičnih proizvoda u vrednosti od 771,6 miliona dolara (povećanje 13,3% u odnosu na 2015) i kaučuka i proizvoda od gume u vrednosti od 557,8 miliona dolara (rast 14,4%), što čini ukupno **1,33 milijarde dolara izvoza**. **Uvoz** plastičnih masa i proizvoda ostao je na skoro istom nivou kao i 2015. (vrednost 1,14 milijarde dolara), dok je uvoz kaučuka i gumenih proizvoda porastao za 1,7% i iznosi 300,6 miliona dolara.

TABELA 1. Proizvodnja plastičnih proizvoda i ukupno prerađena plastika za period 2010–2016. (tone)								Indeks
Proizvodnja plastič. proizvoda, tone	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2016/15
(1) Ploče, cevi i profili	39.391	42.366	40.426	49.082	45.836	53.249	78.733	147,9
(2) Ambalaža	40.456	55.880	130.918	80.269	80.390	100.714	107.986	107,2
(3) Građevinarstvo	18.045	10.873	59.589	60.899	44.953	36.794	35.792	97,3
(4) Ostali plastični proizvodi	1.800	1.723	1.781	4.154	3.739	11.441	15.856	138,6
(5) ¹Ukupno (1) do (4)	99.692	110.842	232.714	194.404	174.918	202.198	238.367	117,9
(6) ² Potrošnja plastičnih masa	304.009	313.473	324.034	350.771	337.786	379.041	385.100	101,6
(7) ³ Poluproizvodi, nepomenuti (6) – (5)	204.317	202.631	91.320	156.367	162.868	176.843	146.733	83,0
Ukupno prerađeno plastike (5) + (7)	304.009	313.473	324.034	350.771	337.786	379.041	385.100	101,6

Izvori podataka: Republički zavod za statistiku: ¹Industrijska proizvodnja po proizvodima; ²Potrošnja plastičnih masa = proizvodnja + uvoz – izvoz, prema podacima RZS (Industrijska proizvodnja i Statistika spoljne trgovine) bez termoreaktivnih smola; ³Prerađena plastika = poluproizvodi od plastike, a vode se u drugim kategorijama

SLIKA 6. Proizvodnja guma za vozila 2010–2016, hiljade komada (izvor: RZS)

SLIKA 7. Proizvodnja ostalih proizvoda od gume za period 2010–2016, tone (izvor: RZS)

Ukupna vrednost uvoza industrije plastike i gume 2016. bila je 1,44 milijarde dolara. Izvoz se povećao za 13,8% u odnosu na 2015, a uvoz za samo 0,6%.

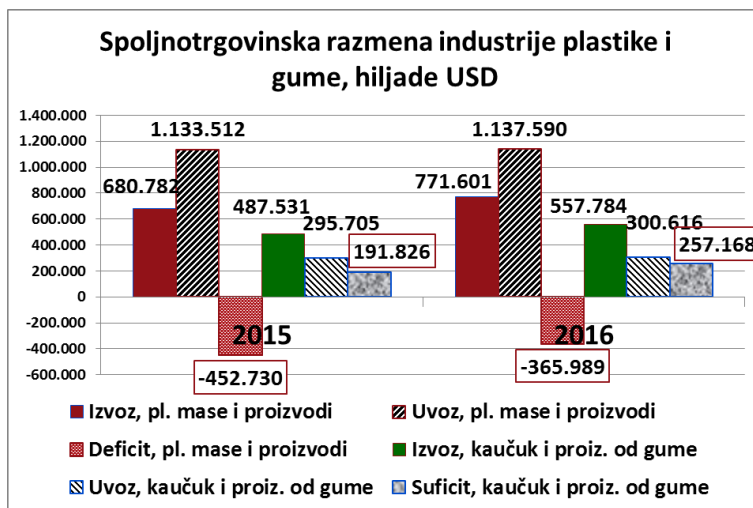
Kaučuk i proizvodi od gume učestvuju vrednosno u uvozu sa udelom od 21%, a u izvozu sa čak 42%. Na slici 8 prikazana je spoljnotrgovinska razmena 2015. i 2016, uz prikaz deficita kod plastičnih masa i proizvoda u 2016. od oko 366 miliona dolara, ali zato suficita kod kaučuka i gumenih proizvoda od oko 257 miliona dolara. U 2016. je ukupan deficit industrije plastike i gume smanjen za 152 miliona dolara u odnosu na 2015. Izvezene i uvezene količine u tonama prikazane su na slici 9.

Izvoz i uvoz plastičnih proizvoda

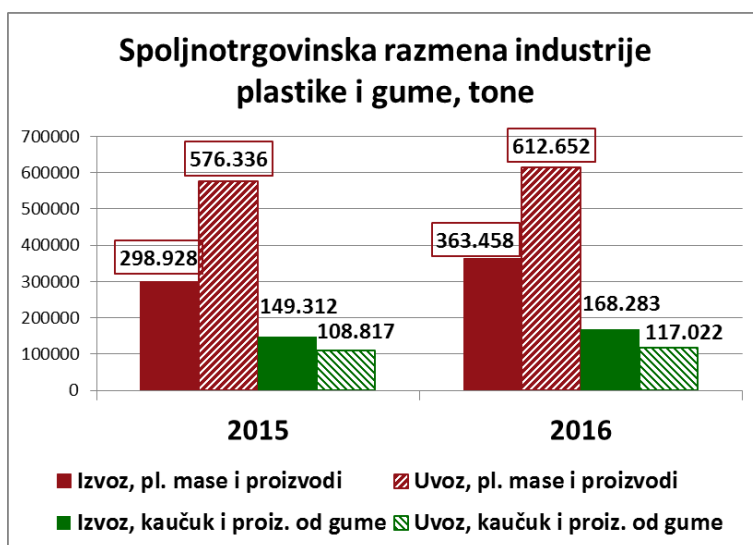
U strukturi izvoza plastičnih proizvoda posmatrano težinski u 2016. (tabela 2) najveće učešće imaju razni „oblici“ od plastičnih masa (20,8%), a potom plastične cevi i creva (19,4%) i pokrivači podova (17,2%). Vrednosno posmatrano, najveće učešće imaju cevi i creva (30,8%) te „oblici“ (16,2%), slika 10. Realizovan izvoz plastičnih proizvoda 2016. iznosi 178.045 tona (14,1% više nego 2015) u vrednosti od 534,85 miliona USD.

TABELA 2. Izvoz plastičnih proizvoda 2016.

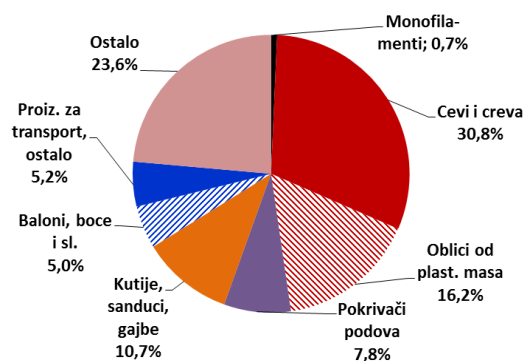
Plastični proizvodi	Tone	Hilj. USD
Monofilamenti	1.287	3.966,9
Cevi i creva	34.562	164.809,7
Oblici od plast. masa	37.021	86.716,1
Pokrivači podova	30.698	41.824,0
Kutije, sanduci, gajbe	18.179	57.387,6
Baloni, boce i sl.	12.695	26.470,5
Proiz. za transport, ostali	10.967	27.998,8
Ostalo	32.636	125.676,3
Ukupno	178.045	534.849,9

SLIKA 8. Spoljnotrgovinska razmena industrije plastike i gume u 2015. i 2016, hiljade dolara (izvor: PKS)

SLIKA 9. Spoljnotrgovinska razmena industrije plastike i gume u 2015. i 2016, tone (izvor: PKS)

SLIKA 10. Struktura izvoza plastičnih proizvoda 2016, vrednosno posmatrano (ukupna vrednost izvoza 534,85 miliona USD); najveći udeo od 30,8% imaju plastične cevi i creva, % (izvor: RZS)

Prošle godine je uvezena 147.251 tona plastičnih proizvoda u vrednosti od 512,7 miliona dolara (tabela 3). Pokrivenost uvoza izvozom iznosi 104,3%. Najveće učešće u uvozu imaju „oblici od plastičnih masa”.

Posmatrajući podatke iz tabela 2 i 3 može se uočiti da je najveći suficit ostvaren kod cevi i creva (111,6 miliona USD), a najveći deficit kod „oblika” (114,5 miliona USD). Ukupno posmatrano, u razmeni plastičnih proizvoda ostvaren je spoljnotrgovinski suficit od 22,2 miliona dolara.

TABELA 3. Uvoz plastičnih proizvoda 2016.

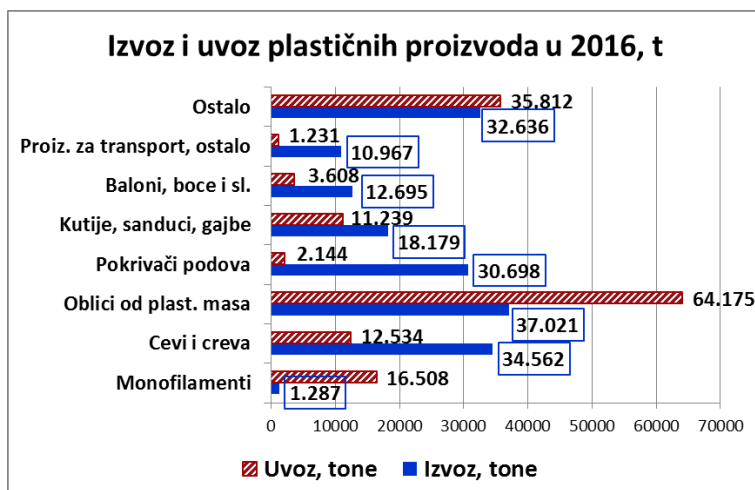
Plastični proizvodi	Tone	Hilj. USD
Monofilamenti	16.508	36.408,1
Cevi i creva	12.534	53.166,7
Oblici od plast. masa	64.175	201.181,8
Kutije, sanduci, gajbe	11.239	24.319,6
Ostalo	42.795	197.602,6
Ukupno	147.251	512.678,8

Na slici 11 prikazan je izvoz i uvoz pojedinih plastičnih proizvoda u 2016. U periodu od 2010. do danas beleži se rast izvoza kod svih kategorija plastičnih proizvoda, izraženo težinski, osim kod pokrivača podova (slika 12). Rast se beleži i u uvozu plastičnih proizvoda (slika 13). Uvoz kutija, gajbi i sličnih proizvoda izrazito se povećavao do 2014, a od tada drastično pada.

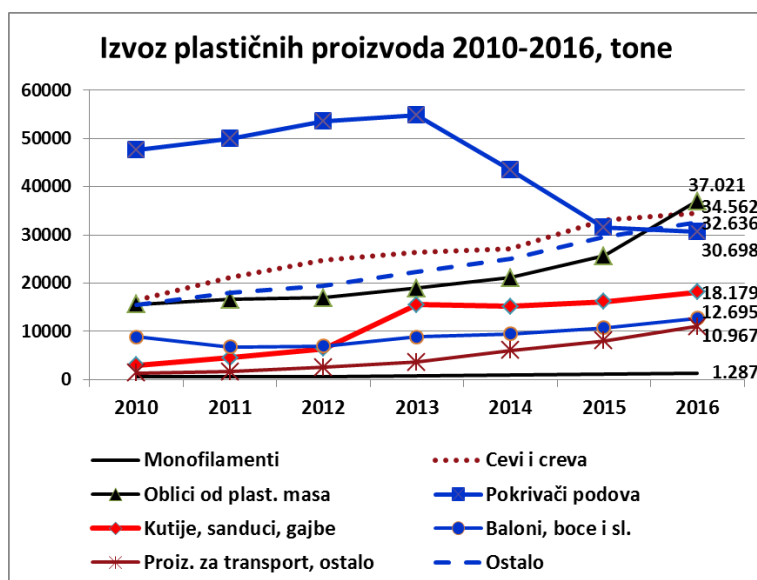
Kretanje ukupnog izvoza i uvoza plastičnih proizvoda 2010–2016. prikazano je na slici 14. Izvoz raste po prosečnoj stopi od 8,5% godišnje, a uvoz po stopi od 10,1%.

Izvoz i uvoz gumenih proizvoda

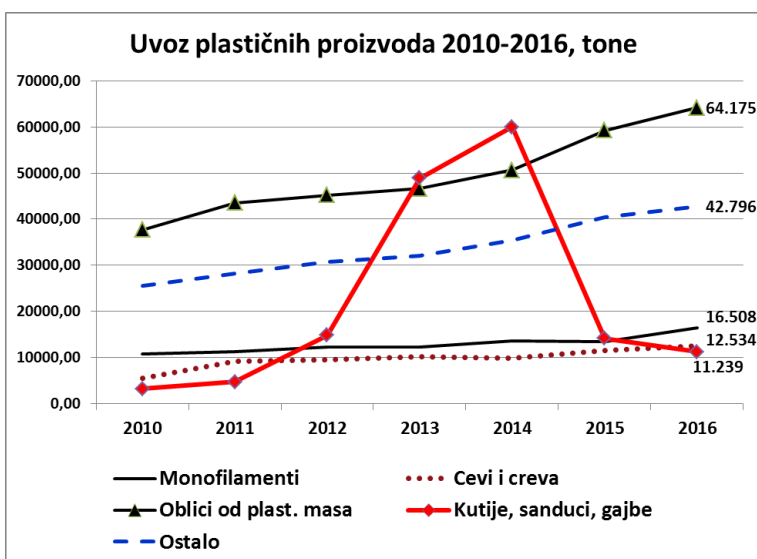
U 2016. izvezeno je 148,6 hiljada tona gumenih proizvoda (tabela 4), od čega su skoro 93% pneumatice. Vrednost izvoza je

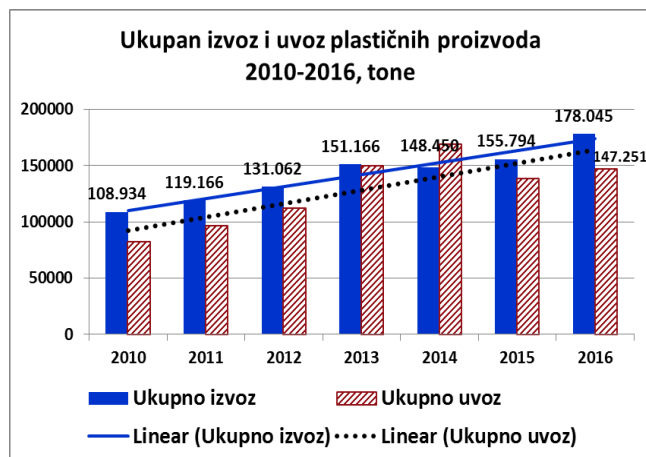
SLIKA 11. Spoljnotrgovinska razmena plastičnih proizvoda 2016, tone (izvor: Republički zavod za statistiku)

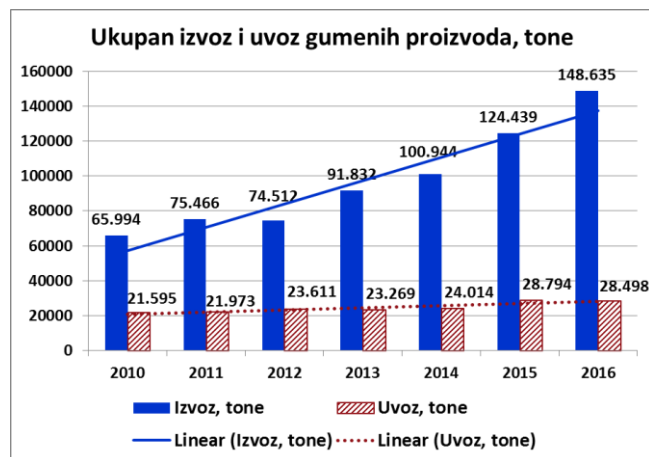
SLIKA 12. Kretanje izvoza plastičnih proizvoda 2010–2016, tone

SLIKA 13. Kretanje uvoza plastičnih proizvoda 2010–2016, tone

SLIKA 14. Kretanje ukupnog izvoza i uvoza plastičnih proizvoda od 2010. do 2016, tone (izvor: RZS)

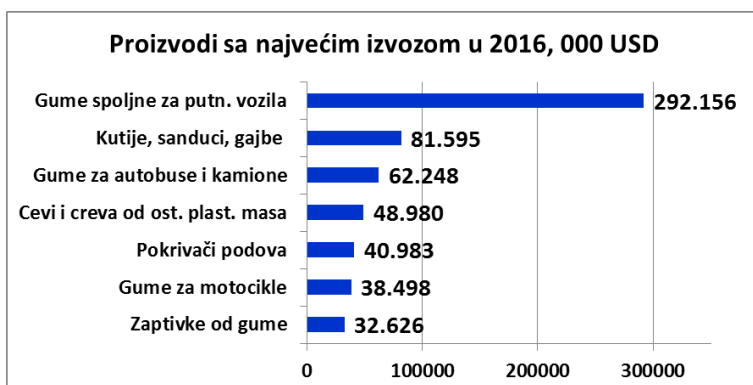
SLIKA 16. Kretanje ukupnog izvoza i uvoza gumenih proizvoda od 2010. do 2016, tone (izvor: RZS)

533,8 miliona dolara, a pneumatiki imaju učešće od oko 83%. Pneumatici se najviše izvoze u EU (28), Francusku i druge evropske zemlje. Prosečna stopa rasta izvoza pneumatika (težinski posmatrano) iznosi 14,3% godišnje u periodu 2010–2016 (slika 15). Vrednosno, izvoz pneumatika raste po stopi od 10,2% godišnje.

Kretanje izvoza i uvoza svih gumenih proizvoda od 2010. do 2016. dato je na slici 16. Stopa rasta iznosi 14,5% i gotovo se poklapa sa stopom rasta izvoza pneumatika. Uvoz raste prosečno 4,7% godišnje. Od svih plastičnih i gumenih proizvoda u 2016. najveću vrednost izvoza imaju nove spoljne pneumatske gume za putnička vozila (slika 17). I kod ostalih gumenih proizvoda, osim pneumatika, rastu i izvoz i uvoz (slika 18).

Prošle godine uvezeno je oko 28,5 hiljada tona gumenih proizvoda u vrednosti od 152,8 miliona dolara. Time je ostvaren suficit u spoljnotrgovinskoj razmeni od oko 381 miliona dolara, pri čemu izvoz ima 3,5 puta veću vrednost od uvoza.

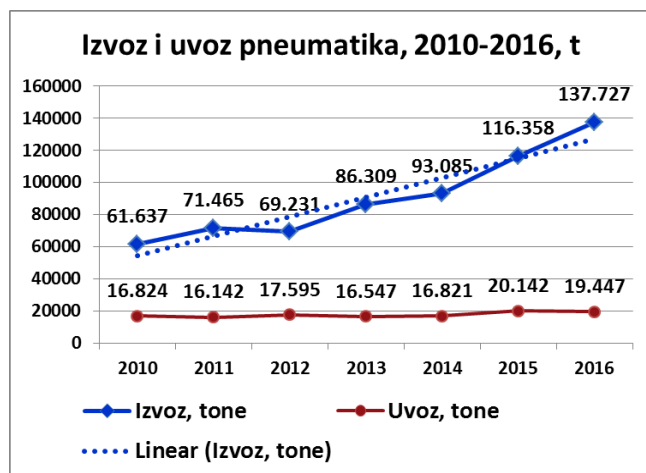
Aleksandra Mihajlović

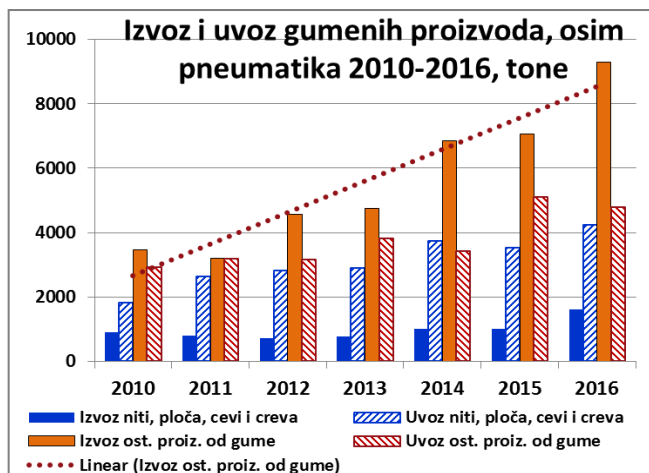
SLIKA 17. Gumeni i plastični proizvodi koji su 2016. imali najveću vrednost izvoza, hiljade USD (izvor: PKS)

TABELA 4. Izvoz i uvoz gumenih proizvoda 2016. (izvor: RZS)

Proizvodi od gume	Izvoz		Uvoz	
	Tone	Hilj. USD	Tone	Hilj. USD
Niti, ploče, cevi i creva	1.617	12.309	4.256	26.622
Pneumatici	137.727	442.382	19.448	74.951
Ost. proizvodi od gume	9.291	79.081	4.794	51.233
Ukupno	148.635	533.772	28.498	152.806

SLIKA 15. Kretanje izvoza i uvoza svih vrsta pneumatika 2010–2016, tone (izvor: RZS)

SLIKA 18. Kretanje izvoza i uvoza ostalih proizvoda od gume 2010–2016, tone (izvor: RZS)